

UNIVERSITY OF CAMBRIDGE INTERNATIONAL EXAMINATIONS
International General Certificate of Secondary Education

FIRST LANGUAGE CZECH

0514/01

Paper 1 Reading

May/June 2012

2 hours

Additional Materials: Answer Booklet/Paper

READ THESE INSTRUCTIONS FIRST

If you have been given an Answer Booklet, follow the instructions on the front cover of the Booklet.

Write your Centre number, candidate number and name on all the work you hand in.

Write in dark blue or black pen.

Do not use staples, paper clips, highlighters, glue or correction fluid.

Answer **all** questions.

At the end of the examination fasten all your work securely together.

The number of marks is given in brackets [] at the end of each question or part question.

ČTĚTE PROSÍM TYTO POKYNY

Pokud jste obdrželi materiál určený k odpovědím, dodržte pokyny napsané na přední straně tohoto zadání.

Na všechny listy s odpověďmi, které odevzdáte, napište číslo vašeho centra, vaše kandidátské číslo a vaše jméno.

Pište tmavě modrým nebo černým perem.

Nepoužívejte kancelářské svorky, sešivačku, zvýrazňovače, lepidlo a korektorské bělítko.

Odpovězte na **všechny** otázky.

Na konci zkoušky sepněte bezpečně všechny listy vaší práce.

Počet bodů je uveden v závorkách [] na konci každé otázky nebo podotázky.

This document consists of **6** printed pages and **2** blank pages.

Přečtěte si následující úryvek z knihy Výstup na Eiger od Oty Pavla.

Zodpovězte otázky pod textem.

20 bodů můžete získat za správnost odpovědí, 5 bodů za jejich jazykovou přesnost a výstižnost.

TEXT 1

Výstup na Eiger, Ota Pavel /upraveno/.

K hotelu Kleine Scheidegg vede ze švýcarského městečka Grindelwaldu zubačka horské dráhy. Koncem srpna v roce jednašedesát nastoupili do jejího předního vozu dva muži. Technický úředník z Liberce Radan Kuchař a meteorolog z Chopku Zdeno Zibrin.

Angličané první dobyli osmitisícovky Mount Everest, Kangčhendžangu, Italové Čogori, ale ani jeden Angličan, ani Ital dosud neztřížili nad Eigerem. Budou to Čechoslováci, kteří první zdolají po letech mordýřskou stěnu?

5

...

(30. srpna) Nová kapitola Eigeru začne obyčejně. Jako většině lidí na zeměkouli se jim nechce vstávat.

Nasadí na záda těžké batohy a pootočí se k tiché chatě: „Tak jdeme! Ahoj! Na shledanou!“

Prvními snadnými úseky hora láká člověka výš.

10

Mají za sebou první délku lana. Batohy s výstrojí a jídlem na čtyři dny jsou dosud lehké, jako vždycky na počátku.

Nahoře svítí hvězdy, je dobré mrazivé počasí. Severní stěna mlčí, jako by zatím nevěděla o přítomnosti člověka.

Rozednívá se. Kolem se objevují lámavé a mokré skály.

15

Hora už vyslala první zvědy, havrany.

Stěna se nahoře ohřívá slunečními paprsky a teplem průzračného nebe. Již není mrazivé noční ticho. Lámou se odštěpky zvětralé skály a padají první kameny. Ale to je teprve ouvertura Eigeru.

Ledový stometrový žlab. Nyní pomalu. Zatlučou ledovcovou skobu, vysekají stup, zase skobu, pomáhají si lany. Teplota málo pod nulou, teče z nich.

20

Je už odpoledne. Batohy ztěžkly a táhnou dolů.

Hora skončila předeheru, její nástroje, a hlavně bubny, znějí naplno. Kámen za kamenem se řítí kolem nich.

Postupovat teď znamená riskovat. Půjdou dál, až opět chladná noc promrazí skálu. Hledají místo pro nocleh a najdou skalní přílepek jako skříň a na něm plošinku velikosti židle.

25

Prožívají noc v bivaku na Eigeru, to se poštěstí jen málokomu.

Kanonáda hory s přibývajícím mrazem tichne, první dějství končí. Zítra bude fajn – říkají si, dávají si dobrou noc a balí se do horolezeckého pytle.

(31. srpna) Ten den nebyl pro ně šťastný. Ale to ještě nevědí ráno, když odpočinutí stoupají šedomodrým ledem.

30

Zas pro Radana existuje jen stěna. Pracuje úporně, led v malých sprškách stříká od kladivocepínu. Zapne kladivocepín do karabiny a leze. Zmocňuje se ho radost nad pružností vlastního těla. Náhle ji vystřídá zděšení: cosi není v pořádku! Pozdě. Kladivocepín vyklouzl nedověřeným pérem karabiny, skáče po skalách a metá podivné kotrmelce. Co teď? Vrátit se?

35

Mají za sebou přes polovinu stěny.

Rozhodnou se pro cestu k vrcholu. Výstup se zpomalí, na nejtěžších úsecích si posílají po pomocném laně nahoru a dolů svůj jediný cepín.

Radan se obrátí k Zdenovi, hlasem si ověřuje jeho přítomnost: „Zdeno?“

„Radane?“

40

Pocit blízkosti toho druhého je báječný, jsou šťastni, že jsou spolu. Ze stěny vyčnívá špičatý skalnatý nos, dá se na něm rozkročmo sedět. Rozhodnou se pro noclen. Usednou rozkročmo na skalním nose a začínají svůj každodenní hovor na nejdůležitější téma: „Co myslíš, bude hezky?“ „Bude dobře.“

(1. září) Vybalují se z polyethylenového pytle. Přesto mají ztuhlá těla, dlouho trhou svaly. Myšlenka, že se vrchol blíží, je povzbudí k ohromnému nástupu. Zapomněli na celý svět. Vstupují do PAVOUKA. Do stran vybíhají zrádné škvíry a spáry posledního ledovcového pole. Kdo v minulosti postoupil až sem, byl horou lapen, odtud už není možný ústup, cesta k vítězství a životu vede jen na vrchol. Lezou už celé hodiny.

50

Zastavili se, potůčky vody proudí stále silněji stěnou, brzy člověk neprojde vůbec. Co teď? Zpátky? Stranou? Ale kam? Je to zatím nejkritičtější místo celého výstupu. Radan vždycky říkal mladým adeptům horolezectví: nikdy nesmíte ve stěně riskovat. Ale nyní stojí sám před podobným rozhodnutím. Jestli z toho vyjdou se zdravou kůží, nikdy se nepřizná, jak moc riskoval. V podstatě je rozhodnut - zahájí volné lezení. Dole ho sleduje Zdeno. Kdyby teď Radan spadl, poletí dvanáct metrů k němu a dvanáct pod něj. Vydrželo by to lano? Konečně je Radan nahoře. Zdeno si oddychne. Nyní je řada na něm, ale Radan už nahoře zatloukl skobu a bude ho jistit. Od vrcholu je dělí pouhých dvě stě metrů. Rozhodnou se na malé plošince pro třetí noc ve stěně.

60

(2. září) Vyrazí ještě za tmy. Pospíchají. Sníh stále více přikrývá stupy a chyty. Musí ho smetat rukavicemi. Překonávají tři délky lana a dostávají se na vrcholové pole MITTELLEGI, jež vede k vrcholu. Kryje ho dosud mlha. Poslední obtížný úsek, a jsou na hřebenu. Ukládají skoby do batohů a připevňují stoupací železa. Všechno zlé je za nimi. Mlha mizí, objevuje se slunce, ozařuje ledové krajky lemující hřeben. Jako by se jim pojednou chtěla stěna tou krásou odvděčit. Před nimi je stříbřitý vrchol špičky a pak už je jen prázdno a modré nebe. Podívají se šťastně na sebe a podají si do krve rozedřené ruce: „Tak to máme za sebou.“

65

Otázka 1

- (a) Kolik dní trval horolezecký výstup na horu Eiger? [1]
- (b) Jmenujte dvě pomůcky horolezecké výstroje, které horolezci v ukázce použili. [2]
- (c) Vlastními slovy vysvětlete, proč se jeden úsek stěny jmenuje Pavouk. /řádek 48/ [1]
- (d) Najděte v textu dva příklady kamarádké výpomoci mezi horolezci. [2]
- (e) Popište, jaké bylo počasí poslední den výstupu, 2.září. [2]
- (f) Vlastními slovy vysvětlete, co si představíte pod slovním spojením použitým v textu: “ledové krajky lemující hřeben”. /řádky 65–66/ [2]
- (g) Z jakého důvodu bylo podle vás stoupaní v tzv. Pavouku “nejkritičtějším místem celého výstupu”. /řádek 52/ [1]
- (h) Vysvětlete, jak rozumíte citátu “kanonáda hory s přibývajícím mrazem tichne”. /řádek 28/ [2]
- (i) Autor v textu často používá velmi krátké věty. Najděte dva různé příklady a vysvětlete, jakého literárního účinku tím dosahuje. [3]

4

- (j) Hora je v textu několikrát zmíněna, jako by to byla živá bytost, autor používá tzv. personifikaci. Najděte dva příklady této personifikace.
- (k) Napište, jak a kde strávili horolezci první a druhou noc výstupu. Najděte podobnost oběma způsoby přenocování.

[20 + 5 = 25]

Přečtěte si pozorně ukázkou z knihy Edmunda Hillaryho *Kdo neriskuje, nevyhraje*.

Zodpovězte otázky pod textem.

Celkem můžete získat 25 bodů. 15 bodů za věcnou správnost odpovědí, 10 bodů za jazykovou ztvárnění, a to takto: 5 bodů za styl a kompozici, 5 bodů za gramatickou přesnost.

TEXT 2

Kdo neriskuje, nevyhraje, Edmund Hillary /upraveno/.

Koncem druhé světové války už byla většina novozélandských hlavních hor zlezena, až na pár panenských [*nedotčených*] vrcholů v nepřístupných polohách. Zbývalo ještě vysoké horské pásmo v Jižním hřebeni kolem hory Mount Cook, a to jako by vyvolávalo tu největší polemiku a zájem. Protože ležela stranou od výsluní, byla často pokryta ledem, a proto ji všichni považovali za neobyčejně nebezpečnou.

5

Mnoho horolezců v té době plánovalo, že se „podívají Jižnímu hřebeni na zoubek“. Někteří se o to i pokusili, ale odradilo je špatné počasí ještě dřív, než se stačili s pohořím utkat.

Pohlížel jsem na tento hřeben stejně jako všichni ostatní a tak trochu jsem snil o tom, že bych se na něj mohl podívat. Koncem ledna 1948 jsem se spojil s Harrym Ayresem a dohodli jsme se, že se o tento výstup pokusíme.

10

Dne 4. února jsme dorazili do Gardinerovy chaty na ledovci Hooker.

Ráno 5. února bylo příjemně a až na pár mraků vysoko na nebi bylo pěkně. Zvolna jsme se chystali na cestu, sbalili jsme si spací pytle s nepromokavými obaly, lihový vaříč, něco jídla a šaty na převlečení. V jednu hodinu odpoledne jsme opustili chatu a po měkkém sněhu jsme na dlouhém laně klikatou trasou vystoupili střední trhlinou na ledovec Noeline. Obtížné pukliny a ledový svah, do něhož jsme museli vysekávat stupně, nás přinutily vyvinout trochu více úsilí. Pak po nenáročném výstupu na hřeben jsme se po příjemném odpoledni ocitli ve tři čtvrtě na šest na vrcholu Nazomi.

15

Nespal jsem moc dobře. Časně zrána se ochladilo, vítr hvízdal puklinami ve skalní stěně, pocítili jsme změnu teploty. Počasí nebylo zatím příliš slibné a pohled přes hřeben odhaloval zlověstné mraky.

20

Konečně jsme vyrazili do akce. Skály na hřebeni byly z počátku snadné, ale my jsme byli ztuhlí a neobratní a naše výkony se zlepšily, teprve když jsme se zahřáli. Přes ledový svah jsme museli vysekávat stupně a v šest ráno jsme dorazili k sedlu Endeavour a pak k hřebeni.

Na hřebeni se nám postavila do cesty velká skalnatá věž. Spustili jsme se na ledový svah na východní straně a Harry do něj vysekal řadu stupňů. Když jsme se dostali zpátky na hřeben, zjistili jsme, že se věž dala docela snadno obejít ze západu nebo i traversem. Ztratili jsme jen trochu času.

25

Naše batohy byly na lezení po skalách značně objemné a těžké a po chvíli jsme cítili, jak z nás jejich zásluhou počáteční energie vyprchává.

30

Dostali jsme se ke třetímu štítu. Harry si prohlížel stěnu nad námi. „Myslím, že bychom mohli jít přímo, Ede,“ řekl. „Nechtěl bys to zkusit?“ Podíval jsem se na trasu, kterou navrhoval – vypadalo to jako příď obrovské bitevní lodi s mohutným srážem dolů ke stěně Caroliny. Pomyslel jsem si, že to bude vzrušující i trochu děsivé. V hrdle mi maličko vyschlo, ale přisvědčil jsem: „Pojďme!“

35

Harry, který balancoval jako akrobat, se nějak dostal na vršek záchytného místa a roztáhl se po ploše. Ale i když se co nejvíce natáhl, byl ještě pořád o kus kratší, než aby dosáhl na horní puklinu. Stál jsem za ním a pravou rukou jsem pevně objímal výstupek. Napřáhl jsem levou ruku a zavolaal: „Stoupni si na mou ruku, Harry!“

Chvíli přemítal, ale pak se rozhodl, že to riskne. Našlápl levou nohou na mou napřáženou ruku, chvíli balancoval, pak se vymrštil jako tygr. Se strašným úsilím se vytáhl výš a pak se vyškrábal do bezpečí, napjal lano a zavolal na mě, abych šel za ním.

To nejhorší bylo teď už za námi. Přivázali jsme si mačky a s pocitem bezstarostné sebedůvěry jsme se jali stoupat po dobrém pevném sněhu k pásmu skal pod ledovou čepicí. Do ledu mezi skalami se musela vysekat pěkná řádka stupňů, ale brzy už jsme odpočívali na poslední římse a vychutnávali fantastický rozhled.

45

Otázka 2

Přečtěte si pozorně Text 1 a Text 2.

Porovnejte oba horolezecké výstupy. V souvislém textu napište, v čem se oba horolezecké výstupy podobají. Porovnejte také oba horolezecké týmy.

[200 – 250 slov]

[15 + 10 = 25]

Copyright Acknowledgements:

Text 2 © Edmund Hillary; *Nothing Venture, Nothing Win* (translated into Czech); Hodder & Stoughton; 1977.

Permission to reproduce items where third-party owned material protected by copyright is included has been sought and cleared where possible. Every reasonable effort has been made by the publisher (UCLES) to trace copyright holders, but if any items requiring clearance have unwittingly been included, the publisher will be pleased to make amends at the earliest possible opportunity.

University of Cambridge International Examinations is part of the Cambridge Assessment Group. Cambridge Assessment is the brand name of University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES), which is itself a department of the University of Cambridge.